

Cover Page

Universiteit Leiden

The handle <http://hdl.handle.net/1887/29983> holds various files of this Leiden University dissertation

Author: Veldhoen, Bart

Title: Shaping idealisms : studies in Middle English romances and the literature of the Medieval Revival

Issue Date: 2014-12-10

Stellingen
behorende bij het proefschrift

Shaping Idealisms
*Studies in Middle English Romances
and the Literature of the Medieval Revival*

van Bart Veldhoen

---

1. Aan intertekstuele en historische analyses en interpretaties van middeleeuwse romans en andere idealistische teksten dient ter verificatie een structuralistische en narratologische analyse vooraf te gaan.
2. Idealen bezitten geen macht, alleen autoriteit, en kunnen slechts gehandhaafd worden door middel van rituele ceremonies. In idealistische vertellingen wordt daarom de hegemonie-beschaving van het moment daarmee uitgedrukt.
3. In de middeleeuwse romans is de rol van de dames als inspirator tot aanvaard beschaafd gedrag, bedoeld als bevestiging van de hoofse idealen, in feite het onder de aandacht brengen van wat het volk verwachten mag van de heersende klasse.
4. In de middeleeuwse romans wordt het specifieke ideaal, dat wordt belichaamd in de protagonist, gedefinieerd door de tegenstanders die hem specifiek toevallen. De antagonisten laten anti-typen zien van verschillende aspecten van het complexe ideaal waar de held van een bepaalde vertelling voor staat. (Jacques Lacan, *Écrit*, p. 813: “Laat ons het concept van De Ander als uitgangspunt nemen als de betekenis-bepalende *locus*”.)
5. Voor zover teksten van de negentiende- en twintigste-eeuwse *Revival* “translatio” (verplaatsing naar plaats of tijd) zijn van middeleeuwse vertellingen, kunnen zij perspectief bieden op de middeleeuwse originelen, doordat ‘wijsheid achteraf’ aspecten belicht die in de originelen geen uitweiding behoeften vanwege de toen heersende hegemonieën. Teneinde *hinein*-interpretatie te voorkomen, is kennis van die hegemonieën wel noodzakelijk.
6. Allegorie en typologie zijn de meest geëigende media voor idealistische teksten met een doctrinaire ondergrond die door auteur en recipiënt gedeeld worden. Allegorie overlapt zodoende met satire. Voor teksten die meer sociaal-ethisch van aard zijn is symboliek, berustend op metonymie, het geëigende medium.

7. De observatie dat de meeste middeleeuwse romans “dialogisch” zijn (Mikhail Bakhtin) vanwege hun spanning tussen auteur, hoofse idealen en de verwachtingen en wensen van de niet-adellijke klassen en tegenstanders, is gerelateerd aan het feit dat deze romans voornamelijk zijn geschreven door auteurs die niet tot de aristocratie behoorden en dus geen *insider*-kennis van het hoofse zelfbeeld bezaten. Dat zelfbeeld, en het bijbehorende idealisme, wordt in de middeleeuwse romans vertekend door de eigen agenda van de betrokken klerken en minstrelen.

8. Erich Auerbachs bevinding dat in de middeleeuwse romans de – al dan niet hoofse – liefde dient als substituut voor andere nobele motivaties (*Mimesis*, hfst. 6) behoort samen gezien te worden met Johan Huizinga’s voorstelling dat liefde (*amor*) in de romans zo’n grote rol speelt teneinde – middels de parallellen met de goddelijke liefde (*caritas*) – de wereldse hoven te vrijwaren van de kritiek te weinig *contemptus mundi* te vertonen (*Herfsttij der Middeleeuwen*, hfst. VIII). Deze overwegingen nuanceren een al te verheven en romantische kijk op de conventie van de hoofse liefde.

9. Bij het toepassen van gender-kritiek op middeleeuwse romans dient men zich te realiseren dat de personages geen eigen karakter of onderlinge relatie hebben, maar slechts functionele actanten zijn wier rol beperkt is tot hun betrekking op de protagonist.

10. De mate van symbolische significantie van beeldspraak wordt bepaald door de aanwezigheid van structurele herhalingen of spiegelingen en door de conventionaliteit van de allusie.

11. Bij literatuurlessen in het middelbaar onderwijs moet men, om de toegankelijkheid en genietbaarheid van literaire teksten te verhogen, meer naar de vorm dan naar de inhoud kijken.

12. Naarmate politici meer metaforen gebruiken, tonen zij meer onmacht en gebrek aan greep op de materie. Gedachtewisseling verwordt dan tot uitwisseling van mantra’s of clichés. Het gebruik van metonymie leidt tot symboolpolitiek.